

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาของนักศึกษาทหารกองประจำการ ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา ครั้งนี้ครอบคลุมสาระสำคัญต่างๆ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของนักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในด้านส่วนตัว การจัดโครงการ และการนำไปใช้
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาของนักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านส่วนตัว การจัดโครงการและการนำไปใช้ระหว่างนักศึกษาในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาทางไกลในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน สำหรับทหารกองประจำการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลพบุรี ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระบุรี และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 3,155 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 355 คน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 384 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบสำรวจสภาพส่วนตัวและข้อมูลพื้นฐานบางประการ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับสภาพการจัดดำเนินโครงการ การเรียนการสอน การใช้สื่อต่างๆ และการนำไปใช้

ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับคือ ไม่เป็นปัญหา เป็นปัญหา และเป็นปัญหามาก สำหรับความคิดเห็นของนักศึกษาในด้านปัญหาส่วนตัว การจัดโครงการและการนำไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน และได้รับแบบสอบถามคืน 391 ฉบับ เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถามได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 384 ฉบับ ซึ่งเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ตามตารางสำเร็จรูปของยามานะ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล คำถามประเภทให้เลือกตอบวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มและคำนวณหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตาราง ความเรียง ส่วนคำถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยการวิเคราะห์ไค-สแควร์ (Chi-Square) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังรายละเอียดที่จะนำเสนอ ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

1.1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

อายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 22 ปี จำนวน 192 คน หรือร้อยละ 50.0 รองลงมาคืออายุ 23 ปี จำนวน 104 คน หรือร้อยละ 27.1 มีอายุ 21 ปี จำนวน 81 คน หรือร้อยละ 21.1

ภูมิลำเนาเดิม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิม ภาคกลางจำนวน 202 คน หรือร้อยละ 53.30 รองลงมาคือภูมิลำเนาเดิม ภาคเหนือจำนวน 115 คน หรือร้อยละ 30.3 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 62 คน หรือร้อยละ 16.40

หน่วยทหารที่สังกัด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นทหารกองประจำการสังกัดจังหวัดลพบุรี จำนวน 246 คน หรือร้อยละ 64.1 สังกัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 61 คน หรือร้อยละ 15.9 และสังกัดจังหวัดสระบุรี จำนวน 77 คน หรือร้อยละ 20.1

ระยะเวลาที่จับขึ้นประตมปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จับขึ้นประตมปีที่ 6 มาเป็นเวลา 6 ปีขึ้นไป จำนวน 356 คน หรือร้อยละ 92.71 รองลงมาจับมาเป็นเวลา 4 - 6 ปี จำนวน 17 คน หรือร้อยละ 4.4 และจับมาเป็นเวลา 1- 3 ปี จำนวน 8 คน หรือร้อยละ 2.1

สถานที่ที่จับขึ้นประตมปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จับขึ้นประตมปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 357 คน หรือร้อยละ 93.0 และจับจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 14 คน หรือร้อยละ 3.6

อาชีพเดิม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ เป็นอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 151 คน หรือร้อยละ 39.3 รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 123 คน หรือร้อยละ 32.0 ลูกจ้างบริษัทเอกชน จำนวน 86 คน หรือร้อยละ 22.4 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 17 คน หรือร้อยละ 4.4 และรับราชการ จำนวน 1 คน หรือร้อยละ 0.3

รายได้ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพก่อนมาเป็นทหารกองประจำการต่อเดือน ประมาณ 3,000 บาทขึ้นไป จำนวน 133 คน หรือร้อยละ 34.6 รองลงมา มีรายได้ 2,001 - 2,500 บาท จำนวน 58 คน หรือร้อยละ 15.1 มีรายได้ 2,501 - 3,000 บาท จำนวน 56 คน หรือร้อยละ 14.6 มีรายได้ 1,501-

2,000 บาท จำนวน 49 คน หรือร้อยละ 12.8 มีรายได้ 1,001-1,500 บาท จำนวน 33 คน หรือร้อยละ 8.6 มีรายได้ 501 - 1,000 บาท จำนวน 30 คน หรือร้อยละ 7.8 และมีรายได้ น้อยกว่า 500 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโครงการ

นักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบ โทรเรียน จำนวน 384 คน นั้น ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

การฟังบทเรียนทางวิทยุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้รับฟังบทเรียนวิทยุเลข จำนวน 168 คน หรือร้อยละ 43.8 รับฟังบทเรียนทางวิทยุบ้าง จำนวน 116 คน หรือร้อยละ 30.2 และรับฟังบทเรียนทางวิทยุทุกครั้ง จำนวน 40 คน หรือร้อยละ 10.4

ความชัดเจนในการรับฟังบทเรียนทางวิทยุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การรับฟังบทเรียนทางวิทยุชัดเจนจำนวน 96 คน หรือร้อยละ 25.0 รับฟังบทเรียนทางวิทยุ ไม่ค่อยชัดเจนจำนวน 58 คน หรือร้อยละ 15.1 และรับฟังบทเรียนทางวิทยุไม่ชัดเจนจำนวน 11 คน หรือร้อยละ 2.9

ช่วงเวลาที่ยากที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเวลาที่ออกอากาศ เหมาะสมเป็นบางวิชา จำนวน 113 คน หรือร้อยละ 29.4 เหมาะมาแล้วจำนวน 49 คน หรือ ร้อยละ 12.8 และไม่เหมาะสมเลย จำนวน 4 คน หรือร้อยละ 1.0

รูปแบบรายการบทเรียนทางวิทยุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าบทเรียน ที่ออกอากาศทางวิทยุควรนำเสนอในรูปแบบสารคดี จำนวน 73 คน หรือร้อยละ 19.0 รองลงมา สันทนาการได้ตอบ จำนวน 36 คน หรือร้อยละ 9.4 บรรยาย จำนวน 28 คน หรือร้อยละ 7.3 ละครจำนวน 21 คน หรือร้อยละ 5.5 สัมภาษณ์ผู้รู้ จำนวน 11 คน หรือร้อยละ 2.9

ลักษณะการฟังวิทยุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าฟังวิทยุของตนเอง จำนวน 67 คน หรือร้อยละ 17.4 และฟังรวมกันจากวิทยุของทางราชการ จำนวน 62 คน หรือ ร้อยละ 16.1 ฟังวิทยุกับเพื่อน จำนวน 29 คน หรือร้อยละ 7.6

ความบกพร่องของคู่มือเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า หนังสือไม่มีข้อ บกพร่องเลย จำนวน 204 คน หรือร้อยละ 53.1 รองลงมาพิมพ์ตัวหนังสือไม่ชัดเจน จำนวน 89

คน หรือร้อยละ 23.2 ข้อความผิดพลาดจำนวน 47 คน หรือร้อยละ 12.2 รูปประกอบไม่ชัดเจน จำนวน 19 คน หรือร้อยละ 4.9 หนังสือบางหน้าขาดหายไป จำนวน 17 คน หรือร้อยละ 4.4

ความเข้าใจในการอ่านคู่มือเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า คู่มือเรียนอ่านเข้าใจปานกลาง จำนวน 274 คน หรือร้อยละ 71.4 รองลงมาอ่านแล้วเข้าใจง่าย จำนวน 78 คน หรือร้อยละ 20.3 และอ่านแล้วเข้าใจยาก จำนวน 24 คน หรือร้อยละ 6.3

ลักษณะการอ่านคู่มือเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อ่านคู่มือเรียนบ้างจำนวน 302 คน หรือร้อยละ 78.6 อ่านคู่มือเรียนทุกวันจำนวน 69 คน หรือร้อยละ 18.0 ไม่ได้อ่านคู่มือเรียนเลย จำนวน 7 คน หรือร้อยละ 1.8

จำนวนคู่มือเรียนที่ได้รับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับคู่มือเรียนครบทุกเล่ม จำนวน 209 คน หรือร้อยละ 54.4 รองลงมา ได้รับคู่มือเรียนเพียงบางเล่ม จำนวน 167 คน หรือร้อยละ 44.3 ไม่ได้รับคู่มือเรียนเลย จำนวน 1 คน หรือร้อยละ 0.3

ความถี่ในการมาพบกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาพบกลุ่มทุกครั้ง จำนวน 260 คน หรือร้อยละ 67.7 มาพบกลุ่มเดือนละ 1-2 ครั้ง จำนวน 107 คน หรือร้อยละ 27.9 ไม่ได้มาพบกลุ่มเลย จำนวน 9 คน หรือร้อยละ 2.3

การร่วมอภิปรายกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร่วมอภิปรายเป็นบางครั้ง จำนวน 240 คน หรือร้อยละ 62.5 ร่วมอภิปรายทุกครั้ง จำนวน 96 คน หรือร้อยละ 25.0 ไม่ได้ร่วมอภิปรายกลุ่มเลย จำนวน 36 คน หรือร้อยละ 9.4

ความถี่ในการมาพบกลุ่มของครูประจำกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าครูประจำกลุ่มมาพบกลุ่มทุกครั้ง จำนวน 303 คน หรือร้อยละ 78.9 รองลงมา ครูประจำกลุ่มมาพบกลุ่มเดือนละ 3 ครั้ง จำนวน 39 คน หรือร้อยละ 10.2 มาพบกลุ่มเดือนละ 2 ครั้ง จำนวน 25 คน หรือร้อยละ 6.5 พบกลุ่มเดือนละครั้ง จำนวน 10 คน หรือร้อยละ 2.6

ลักษณะการสอนของครูประจำกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ครูประจำกลุ่มสอนตามคู่มือเรียน จำนวน 151 คน หรือร้อยละ 39.3 ให้นักศึกษาประชุมอภิปรายแล้วคอยชี้แนะตอบปัญหาข้อข้องใจ จำนวน 128 คน หรือร้อยละ 33.3 และให้นักศึกษาอ่านคู่มือเรียนไม่เข้าใจแล้วจึงให้ซักถาม จำนวน 98 คน หรือร้อยละ 25.5

การจัดกิจกรรมเสริมการเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า จัดกิจกรรมเสริมการเรียนของนักศึกษา เช่น จัดป้ายนิเทศ กิจกรรมนันทนาการ หรือการเชิงวิชาการมาบรรยาย ครูประจำกลุ่มจัดเดือนละ 1-2 ครั้ง จำนวน 191 คน หรือร้อยละ 49.7 รองลงมาไม่เคยจัดกิจกรรมเสริมการเรียนเลย จำนวน 130 คน หรือร้อยละ 33.9 และจัดทุกครั้งที่ จำนวน 52 คน หรือร้อยละ 13.5

ช่วงเวลาในการประเมินผลระหว่างภาคเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าช่วงเวลาที่ใช้ในการประเมินผลระหว่างภาคเรียนคือ หลังจบบทเรียน จำนวน 169 คน หรือร้อยละ 44.0 ระหว่างกำลังทำกิจกรรมหรือกำลังเรียน จำนวน 106 คน หรือร้อยละ 27.6 สอบเฉพาะเวลาที่กำหนด จำนวน 99 คน หรือร้อยละ 25.8

วิธีการที่ครูใช้ในการประเมินผลระหว่างภาคเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าวิธีการที่ครูใช้ในการประเมินผลระหว่างภาคเรียน คือ ใช้แบบทดสอบ จำนวน 293 คน หรือร้อยละ 76.3 ตรวจผลงาน จำนวน 72 คน หรือร้อยละ 18.8 สัมภาษณ์จำนวน 8 คน หรือร้อยละ 2.1

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนกเป็น

2.1 ปัญหาส่วนตัว

ปัญหาด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ดังนี้ มีปัญหาเกี่ยวกับระบบในช่องปากเฉลี่ย 1.100 รองลงมาปัญหาเกี่ยวกับสายตาเฉลี่ย 1.074 มีปัญหาเกี่ยวกับการได้ยินโดยเฉลี่ย 1.031

ปัญหาด้านการเงิน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการเงิน ดังนี้ ได้รับเงินเดือนน้อยเฉลี่ย 1.622 มีภาระด้านการเงินกับครอบครัวเฉลี่ย 1.509 ขอยืมเงินจากเพื่อนเสมอเฉลี่ย 1.251 ใช้จ่ายเงินไม่เหมาะสมเฉลี่ย 1.290 และต้องทำงานพิเศษเพิ่มเติมเฉลี่ย 1.178

ปัญหาด้านการเข้าสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาการเข้าสังคม ดังนี้ มีเวลาพบปะเพื่อนน้อยเฉลี่ย 1.195 รองลงมา ไม่มีเพื่อนสนิทเฉลี่ย 1.153 และกังวลในด้านการ

สร้างความประทับใจกับเพื่อนเฉลี่ย 1.153 ไม่ชอบอยู่กับคนหมู่มากเฉลี่ย 1.132 คั่นเคยกับเพื่อน
ยากเฉลี่ย 1.108

ปัญหาด้านการปรับตัวทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาการปรับตัว
ทางการศึกษา ดังนี้ มีความลำบากในการพูดหน้าชั้นหรือแสดงออกอื่นๆ เฉลี่ย 1.414 ขาดความ
สามารถในการอ่านตำราเฉลี่ย 1.294 ไม่มีสมาธิในการเรียนเฉลี่ย 1.286

2.2 ปัญหาการจัดโครงการ

ปัญหาด้านหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านหลักสูตรเรียงตามลำดับดังนี้มีความ
รู้พื้นฐานไม่ดีเฉลี่ย 1.359 ปัญหากลัวเรียนจบไปไม่มีงานทำเฉลี่ย 1.359 มีปัญหาในการตีความ
หมายที่ครูสอนเฉลี่ย 1.246 มีปัญหาในการเรียนทฤษฎีวิชาเทียบโอนอาชีพเฉลี่ย 1.221 มีปัญหา
เกี่ยวกับมีวิชาบังคับมากเกินไปเฉลี่ย 1.147 ปัญหาเกี่ยวกับวิชาที่เรียนมีเนื้อหาซ้ำซ้อนเฉลี่ย
1.178 มีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนเฉลี่ย 1.113

ปัญหาด้านการสอนและความสัมพันธ์กับครูประจำกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้าน
การสอนและความสัมพันธ์กับครูประจำกลุ่มเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ครูสอนโดยไม่สนใจ
นักศึกษาเฉลี่ย 1.245 และครูขาดความเข้าใจในการให้คำปรึกษาเฉลี่ย 1.242 ครูเข้าพบกลุ่ม
ไม่สม่ำเสมอเฉลี่ย 1.197 ครูไม่มีเวลาพบนักศึกษานอกชั้นเรียนเฉลี่ย 1.178 ครูไม่เป็นกันเอง
กับนักศึกษาเฉลี่ย 1.160

ปัญหาเวลาในการศึกษาและสื่อต่างๆ กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการ
ศึกษาและสื่อต่างๆ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ไม่ค่อยมีเวลาคุ้หนังสือเฉลี่ย 1.499 คู่มือเรียน
ไม่เพียงพอเฉลี่ย 1.394 ไม่มีเวลามาพบกลุ่มตามกำหนดเฉลี่ย 1.357 ฟังรายการเสริมความรู้
ทางวิทยุไม่เข้าใจเฉลี่ย 1.380 ฟังรายการเสริมความรู้ทางวิทยุไม่ชัดเจนเฉลี่ย 1.367 เวลาที่
พบกลุ่มน้อยเกินไปเฉลี่ย 1.284 อ่านหนังสือเรียนไม่เข้าใจเฉลี่ย 1.260 เวลาที่จัดพบกลุ่มไม่
เหมาะสมเฉลี่ย 1.212 เวลาที่ศึกษานานเกินไปเฉลี่ย 1.159 มีหนังสือให้อ่านมากเกินไปเฉลี่ย
1.139

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการนำไปใช้

เหตุผลที่ตัดสินใจเรียนในโครงการขยายโอกาส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ต้องการความรู้เพิ่มเติมจำนวน 147 คน หรือร้อยละ 38.3 อายุก่อนเรียนคอยู่ในระดับที่สูงขึ้น จำนวน 101 คน หรือร้อยละ 26.3 อายุก่อนเรียนได้ความรู้ไปประกอบอาชีพ จำนวน 101 คน หรือร้อยละ 26.3 อายุก่อนเรียนได้ใบประกาศนียบัตรไปอาวดผู้อื่น จำนวน 9 คน หรือร้อยละ 2.3 เพื่อนชักชวนให้เรียน จำนวน 13 คน หรือร้อยละ 3.4 ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เรียนจำนวน 7 คนหรือร้อยละ 1.8

ประโยชน์ที่ได้รับหลังจากที่เข้าศึกษาในโครงการขยายโอกาส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า มีความรู้ในด้านต่างๆ มากขึ้น จำนวน 165 คน หรือร้อยละ 43.0 รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น จำนวน 108 คน หรือร้อยละ 28.1 เขียนอ่านได้เก่งขึ้นจำนวน 41 คนหรือร้อยละ 10.7 และสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีขึ้นและเร็วขึ้น จำนวน 34 คน หรือร้อยละ 8.9 มีเพื่อนมากขึ้น จำนวน 15 คน หรือร้อยละ 3.9 มีความกล้าในการติดต่อกับผู้อื่นมากขึ้น จำนวน 11 คน หรือร้อยละ 2.9

ความคาดหวังเมื่อสำเร็จการศึกษาและปลดประจำการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า จะนำความรู้ที่ได้ไปสมัครงานตามหน่วยงานต่างๆ จำนวน 289 คน หรือร้อยละ 77.3 รองลงมากลับไปประกอบอาชีพเดิมจำนวน 55 คน หรือร้อยละ 14.5 และสมัครเป็นทหารต่อ จำนวน 25 คน หรือร้อยละ 6.5

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาของนักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสด้านส่วนตัว การจัดโครงการและการนำไปใช้ระหว่างนักศึกษาในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 6-10 ต่อไปนี้

สภาพส่วนตัว

นักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสจากจังหวัดลพบุรี สระบุรีและพระนครศรีอยุธยา มีสภาพส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับค่าไค-สแควร์ ดังนี้ รายได้ ($X^2 = 45.152$) ภูมิลำเนาเดิม ($X^2 = 36.847$) อาชีพเดิม (X^2

=26.98) และอายุ ($X = 13.619$)

ส่วนสภาพส่วนตัวที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระยะเวลาที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ($X^2 = 8.836$) และสถานที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ($X^2 = 2.897$)

สภาพการจัดโครงการ

นักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสจากจังหวัดลพบุรี สระบุรีและพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อเรียงตามลำดับค่าสถิติไค-สแควร์ดังนี้ "คู่มือเรียนที่ได้รับมีข้อบกพร่องใดบ้าง ($X^2=131.572$)" "ครูประจำกลุ่มจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้บ้างหรือไม่ ($X^2=95.460$)" "ท่านอ่านคู่มือเรียนแล้วเข้าใจมากน้อยเพียงใด ($X^2=88.346$)" "ท่านรับฟังบทเรียนทางวิทยุบ่อยเพียงใด ($X^2 = 82.418$)" "ครูประจำกลุ่มสอนอย่างไร ($X^2=73.864$)" "ท่านมาพบกลุ่มมากน้อยเพียงใด ($X^2 = 68.240$)" "ท่านร่วมอภิปรายกลุ่มมากน้อยเพียงใด ($X^2 = 64.553$)" "ท่านได้รับคู่มือเรียนครบถ้วนหรือไม่ ($X^2 = 58.518$)" "ท่านรับฟังบทเรียนทางวิทยุจากที่ใด ($X^2 = 57.873$)" "ท่านคิดว่าบทเรียนออกอากาศทางวิทยุควรนำเสนอในรูปแบบใด ($X^2=52.337$)" "ช่วงเวลาที่ใช้ในการประเมินผลระหว่างภาคเรียนคือช่วงใด ($X^2 = 51.958$)" "การรับฟังชัดเจนหรือไม่ ($X^2 = 43.194$)" "เวลาที่ออกอากาศเหมาะสมหรือไม่ ($X^2 = 34.947$)" "วิธีการที่ครูใช้ในการประเมินผลระหว่างภาคเรียนคือวิธีการใด ($X^2 = 27.864$)" "ครูประจำกลุ่มมาพบกลุ่มในแต่ละเดือนมากน้อยเพียงใด ($X^2=27.055$)"

การนำไปใช้

นักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสจากจังหวัดลพบุรี สระบุรีและพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับค่าสถิติไค-สแควร์ดังนี้ "หลังจากที่เข้าศึกษาในโครงการนี้ท่านคิดว่าท่านได้ประโยชน์ด้านใดมากที่สุด ($X^2=45.874$)" "ทำไมจึงตัดสินใจเรียนในโครงการนี้ ($X^2=36.638$)" "เมื่อสำเร็จการศึกษาและปลดประจำการแล้ว ท่านคิดว่าจะประกอบอาชีพอะไร ($X^2 = 26.852$)"

ปัญหาส่วนตัว

นักศึกษานานาชาติในโครงการขยายโอกาสจากจังหวัดลพบุรี สระบุรีและพระนครศรีอยุธยา มีปัญหาส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ข้อ เรียงตามลำดับค่าสถิติดังต่อไปนี้ "ไม่มีสมาธิในการเรียน ($F=6.42$)" และ "ไม่มีเพื่อนสนิท ($F=5.3853$)"

นักศึกษานานาชาติในโครงการขยายโอกาสจากจังหวัดลพบุรี สระบุรีและพระนครศรีอยุธยา มีปัญหาส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ข้อ เรียงตามลำดับค่าสถิติดังต่อไปนี้ "คุ้นเคยกับเพื่อนยาก ($F=3.244$)" และ "ขาดความสามารถในการอ่านตำรา ($F=3.208$)"

นักศึกษานานาชาติในโครงการขยายโอกาสจากจังหวัดลพบุรี สระบุรีและพระนครศรีอยุธยา มีปัญหาส่วนตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เรียงตามลำดับค่าสถิติดังต่อไปนี้ "มีความลำบากในการพูดหน้าชั้นหรือแสดงออกอื่นๆ ($F=2.847$)" "ปัญหาเกี่ยวกับระบบในช่องปาก ($F=2.637$)" "ได้รับเงินเดือนน้อย ($F=2.554$)" "กังวลในด้านการสร้างความประทับใจกับเพื่อน ($F=2.475$)" "เป็นโรคทางเดินหายใจ ($F=2.368$)" "ปัญหาเกี่ยวกับสายตา ($F=0.2914$)" "มีภาระด้านการเงินกับครอบครัว ($F=1.857$)" "ใช้จ่ายเงินไม่เหมาะสม ($F=1.511$)" "ปัญหาเกี่ยวกับการได้ยิน ($F=1.200$)" "ขอยืมเงินจากผู้อื่นเสมอ ($F=0.930$)" "ต้องทำงานพิเศษเพิ่มเติม ($F=0.140$)" "ไม่ชอบอยู่กับคนหมู่มาก ($F=0.910$)" "มีเวลาพบปะเพื่อนน้อย ($F=0.346$)"

ปัญหาการจัดโครงการ

นักศึกษานานาชาติในโครงการขยายโอกาสจากจังหวัดลพบุรี สระบุรีและพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 9 ข้อ เรียงตามลำดับค่าสถิติดังต่อไปนี้ "ครูขาดความเข้าใจในการให้คำปรึกษา ($F=11.953$)" "ฟังรายการเสริมความรู้ทางวิทยุไม่เข้าใจ ($F=8.936$)" "เวลาที่พบกลุ่มน้อยเกินไป ($F=7.379$)" "ครูเข้าพบกลุ่มไม่สม่ำเสมอ ($F=7.367$)" "เวลาที่จัดพบกลุ่มไม่เหมาะสม ($F=6.455$)" "ไม่มีเวลามาพบกลุ่มตามกำหนด ($F=6.010$)" "อ่านหนังสือเรียนไม่

เข้าใจ (F=5.546)" "มีปัญหาในการเรียนหมวดวิชาเทียบโอนอาชีพ(F=5.410)" "และพึงรายการเสริมความรู้ทางวิทยุไม่ชัดเจน (F=5.432)"

นักศึกษานานาชาติที่ลงทะเบียนในโครงการขยายโอกาสจากจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ข้อ เรียงตามลำดับค่าสถิติดังต่อไปนี้ "คู่มือเรียนไม่เพียงพอ (F=4.217)" "ครูไม่เป็นกันเองกับนักศึกษา (F=3.493)" "มีภารกิจงานที่ต้องมาก (F=3.238)" "มีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียน(F=3.190)" "มีความรู้พื้นฐานไม่ดี(F=3.104)"

ส่วนนักศึกษานานาชาติที่ลงทะเบียนในโครงการขยายโอกาสจากจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน 8 ข้อ เรียงตามลำดับค่าสถิติดังต่อไปนี้ "มีปัญหาในการตีความหมายที่ครูสอน(F=2.609)" "ไม่ค่อยมีเวลาคุยหนังสือ (F=2.401)" "มีวิชาบังคับมากเกินไป (F=1.775)" "วิชาที่เรียนมีเนื้อหาซ้ำซ้อน (F=1.612)" "เวลาที่ศึกษานานเกินไป (F=1.277)" "ครูไม่มีเวลาพบนักศึกษา นอกชั้นเรียน (F=1.192)" "มีหนังสือให้อ่านมากเกินไป (F=0.570)" "กลัวเรียนจบไปไม่มีงานทำ (F= 0.448)"

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาของนักศึกษานานาชาติที่ลงทะเบียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในจังหวัดลพบุรี สระบุรีและพระนครศรีอยุธยา ปรากฏข้อค้นพบที่น่าสนใจนำมาสู่การอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพส่วนตัว

จากการวิจัยพบว่านักศึกษานานาชาติที่ลงทะเบียนส่วนใหญ่มีอายุใกล้เคียงกันคือ มีอายุระหว่าง 21-23 ปี เนื่องจากผ่านการเกณฑ์ทหารมาในช่วงอายุและเวลาใกล้เคียงกัน สำหรับภูมิ-
 ฉายาเดิมที่พบที่มีความแตกต่างกันคือ มาจากภาคกลางร้อยละ 53.3 ภาคเหนือร้อยละ 30.3 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 16.4 แต่ถึงแม้ว่านักศึกษานานาชาติที่ลงทะเบียนส่วนใหญ่จะ

มีความแตกต่างกันในเรื่องของภูมิภาคนาเดิม แต่นักศึกษาก็มีความคล้ายคลึงกันในด้านที่ว่าส่วนใหญ่จะเป็นชาวชนบท มีพื้นฐานอาชีพด้านการเกษตรกรรม จำนวนร้อยละ 39.3 ว่างงานร้อยละ 32 ลูกจ้างบริษัทเอกชน ร้อยละ 22.4 ซึ่งนอกจากนั้นยังพบว่า รายได้ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.6 มีรายได้ต่อเดือน 3,000 บาทขึ้นไป รองลงมา มีรายได้ 2,001-2,500 บาทต่อเดือน ร้อยละ 15.1 และมีรายได้ 2,501-3,000 บาท ร้อยละ 14.6 ซึ่งแสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากอาชีพเกษตรกรรม และว่างงานทั่วไป ซึ่งมีค่าตอบแทนค่อนข้างต่ำ

ในด้านภูมิหลังทางการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาที่ 6 มาเป็นเวลาเกินกว่า 6 ปี ถึงร้อยละ 92.71 และจบจากโรงเรียนประถมศึกษาถึงร้อยละ 93 ดังนั้นนักศึกษบางรายจึงอาจมีปัญหาการปรับตัวทางการศึกษา

2. สภาพการจัดโครงการ

จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดโครงการ ดังต่อไปนี้

2.1 การฟังบทเรียนทางวิทยุ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้รับฟังบทเรียนทางวิทยุเลย ร้อยละ 48.8 รับฟังบ้าง ร้อยละ 30.2 และรับฟังบทเรียนทางวิทยุทุกครั้ง ร้อยละ 10.4 ซึ่งจากข้อคำถามนี้อาจสรุปได้ว่าการที่นักศึกษาไม่ได้รับฟังบทเรียนทางวิทยุเลย หรือรับฟังบ้างเป็นครั้ง มีสาเหตุมาจากความชัดเจนในการรับฟังบทเรียนทางวิทยุ ช่วงเวลาออกอากาศว่าเหมาะสมหรือไม่ รวมไปถึงรูปแบบการนำเสนอรายการ ซึ่งควรจะต้องเสนอในรูปแบบหลากหลายไม่ซ้ำซากจำเจ เช่น นำเสนอในรูปแบบของสารคดี เป็นต้น รวมทั้งลักษณะการฟังวิทยุที่นักศึกษาเป็นเจ้าของวิทยุเองหรือไม่ นับเป็นองค์ประกอบอีกส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการฟังหรือไม่ฟังบทเรียนที่ออกอากาศทางวิทยุ

2.2 คู่มือเรียน

จากการศึกษาสภาพการจัดโครงการในด้านคู่มือเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า หนังสือไม่มีข้อบกพร่องเลย ร้อยละ 53.1 รองลงมาคือ พิมพ์ตัวหนังสือ

ไม่ชัดเจน จำนวนร้อยละ 23.2 และข้อความผิดพลาดร้อยละ 12.2 แสดงว่าคู่มือเรียนส่วนใหญ่มีความสมบูรณ์ มีข้อผิดพลาดบ้างเป็นส่วนน้อย ส่วนในด้านความเข้าใจในการอ่านคู่มือเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าคู่มือเรียนอ่านแล้วเข้าใจปานกลาง ร้อยละ 71.4 อ่านแล้วเข้าใจง่าย ร้อยละ 20.3 และอ่านแล้วเข้าใจยาก ร้อยละ 6.3 โดยส่วนใหญ่นักศึกษาจะได้รับคู่มือเรียนครบทุกเล่ม ร้อยละ 54.4 ได้รับคู่มือเรียนเพียงบางเล่ม ร้อยละ 44.3 และไม่ได้รับคู่มือเรียนเลย ร้อยละ 0.3 โดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อ่านคู่มือเรียนบ้าง ร้อยละ 78.6 อ่านคู่มือเรียนทุกวัน ร้อยละ 18 และไม่ได้อ่านคู่มือเรียนเลย ร้อยละ 1.8 จากข้อมูลต่างๆ เหล่านี้สามารถสรุปการอภิปรายได้ว่า สภาพการจัดโครงการในด้านคู่มือเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากคู่มือเรียนมีข้อบกพร่องน้อย นักศึกษาสามารถอ่านทำความเข้าใจได้ไม่ยาก รวมทั้งนักศึกษาได้รับคู่มือเรียนครบทุกเล่มเป็นส่วนใหญ่ และให้ความสำคัญกับการอ่านคู่มือเรียนปานกลาง

2.3 ครูประจำกลุ่มและการพบกลุ่ม

สภาพการจัดโครงการในด้านครูประจำกลุ่มและการพบกลุ่มนั้น จากการศึกษาวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มาพบกลุ่มทุกครั้งคือ ร้อยละ 67.7 มาพบกลุ่มเดือนละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 27.9 และไม่ได้มาพบกลุ่มเลย ร้อยละ 2.3 เช่นเดียวกับที่ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่มาพบกลุ่มทุกครั้ง ร้อยละ 78.9 มาพบกลุ่มเดือนละ 3 ครั้ง ร้อยละ 10.2 และมาพบกลุ่มเดือนละ 2 ครั้ง ร้อยละ 6.5 ซึ่งทำให้สามารถสรุปได้ว่าการมาพบกลุ่มของนักศึกษา และครูประจำกลุ่มให้ความสนใจกับกิจกรรมการพบกลุ่มอย่างดี นอกจากนั้นในด้านการร่วมอภิปรายกลุ่มพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะร่วมอภิปรายกลุ่มเป็นบางครั้ง ร้อยละ 62.5 ร่วมอภิปรายกลุ่มทุกครั้ง ร้อยละ 25 และไม่ได้ร่วมอภิปรายกลุ่มเลย ร้อยละ 9.4 ซึ่งข้อค้นพบนี้อาจจะเกี่ยวเนื่องกับลักษณะการสอนของครูประจำกลุ่ม เนื่องจากตามข้อมูลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ครูประจำกลุ่มสอนตามคู่มือเรียน ร้อยละ 39.3 ให้นักศึกษาประชุมอภิปรายแล้วคอยชี้แนะ ร้อยละ 33.3 และให้นักศึกษาอ่านคู่มือเรียนไม่เข้าใจแล้วจึงให้ซักถาม ร้อยละ 25.5 ซึ่งประเด็นนี้อาจอภิปรายได้ว่าเนื่องจากครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่เป็นนายทหาร ไม่ได้ผ่านการศึกษาด้านครุศาสตร์ จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่ รวมไปถึงเทคนิควิธีการสอนผู้ใหญ่ ดังที่ สติคแลนด์ (Stickland อ้างถึงใน วชิรา เพ็ญโรจน์ 2525:22-24) ได้ประมวลความต้องการของนักศึกษาในฐานะผู้เรียนจากประสบการณ์การสอนของเขา ดังที่นำเสนอไว้ในวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากการที่ครูประจำ

กลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนผู้ใหญ่นี้เอง ทำให้ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่สอนตามคู่มือเรียน ไม่มีการกระตุ้นให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือร่วมอภิปรายกลุ่ม อันจะเป็นการฝึกให้นักศึกษาได้บรรลุถึงการรู้จักคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

สำหรับการจัดกิจกรรมเสริมการเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนของนักศึกษา เช่น จัดป้ายนิเทศ กิจกรรมนันทนาการ หรือการเชิญวิทยากรมาบรรยาย ครูประจำกลุ่มจัดเดือนละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 49.7 ไม่เคยจัดกิจกรรมเสริมการเรียนเลย ร้อยละ 33.9 และจัดทุกครั้ง ร้อยละ 13.5 ซึ่งกรณีนี้อาจอภิปรายได้ว่าครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่สามารถจัดกิจกรรมเสริมการเรียนให้กับนักศึกษาได้อย่างสม่ำเสมอพอสมควร ในบางส่วนที่ไม่ได้จัดกิจกรรมเสริมการเรียนเลย อาจเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่มีเวลา รวมถึงการขาดแคลนสื่อในด้านนี้

ในด้านการประเมินผลระหว่างภาคเรียนและวิธีการที่ครูใช้ในการประเมินผลระหว่างภาคเรียน พบว่า ช่วงเวลาที่ใช้ในการประเมินผลระหว่างภาคเรียน ส่วนใหญ่ใช้เวลาหลังจบบทเรียน ร้อยละ 44.0 ระหว่างกำลังทำกิจกรรมหรือกำลังเรียน ร้อยละ 27.6 และสอบเฉพาะเวลาที่กำหนด ร้อยละ 25.8 โดยการประเมินผลระหว่างภาคเรียนนี้ ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบ ร้อยละ 76.3 ตรวจผลงาน ร้อยละ 18.8 และสัมภาษณ์ ร้อยละ 2.1 ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถอภิปรายถึงการประเมินผลระหว่างภาคเรียนได้ว่า ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่จะใช้วิธีการประเมินผลโดยการใช่แบบทดสอบ หลังจากจบบทเรียนแล้ว

3. ปัญหาของนักศึกษา

จากการศึกษาวิจัยปัญหาของนักศึกษาในด้านต่างๆ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ปัญหาด้านสุขภาพ

จากการศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาทหารกองประจำการต้องผ่านการตรวจสุขภาพ ก่อนการถูกคัดเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ ดังนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีสุขภาพดี อาจจะมีปัญหาบ้างในบางด้าน เช่น ปัญหาระบบทางเดินหายใจ ปัญหาเกี่ยวกับสายตา และปัญหาเกี่ยวกับระบบในช่องปาก แต่ก็นับได้ว่าอยู่ในอัตราส่วนที่ต่ำมาก จนนับได้ว่าไม่เป็นปัญหา

3.2 ปัญหาด้านการเงิน

จากการศึกษาวิจัย นักศึกษาทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเงินเนื่องจากได้รับเงินเดือนน้อย และมีภาระด้านการเงินกับครอบครัว เนื่องจากส่วนใหญ่แล้ว นักศึกษามาจากชนบท มีอาชีพด้านเกษตรกรรมและรับจ้าง ซึ่งมีรายได้ไม่มากนัก ก่อนเข้ามาเป็นทหารกองประจำการ นักศึกษาได้รับเงินเดือนในระดับ 3,000 บาทขึ้นไป เมื่อเข้ามาเป็นทหารกองประจำการ นักศึกษาจะได้รับเบี้ยเลี้ยงเพียงเล็กน้อยต่ำกว่าที่เคยมีรายได้ ทำให้นักศึกษาต้องมีการระทบการเงินกับครอบครัว ปัญหานี้ส่งผลถึงด้านเวลาในการศึกษาของนักศึกษาและความสนใจในการศึกษา เนื่องจากต้องพยายามหารายได้พิเศษด้านการงานเพิ่มเติม ทำให้มีเวลาให้กับ การศึกษาน้อยลง เช่นเดียวกับที่ วรณา ปฐมโชติ และ วิชรี ทวีรัมย์ (2527:295-297) ได้ทำ การศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาพบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการเงิน ต้องทำงานนอก เวลาเพื่อหาเงิน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สุภาพรรณ โศทรจำรัส (2524:6) ที่ทำให้ทราบถึง ว่าปัญหาด้านการเงินเป็นตัวทำนาศที่ค้ำใน เรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา

3.3 ปัญหาด้านเพื่อนและการเข้าสังคม

นักศึกษาทหารกองประจำการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านเพื่อนและการเข้าสังคม ข้อค้นพบนี้อธิบายได้ว่า เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยไล่เลี่ยกัน (21-23 ปี) และมีพื้นฐาน ภูมิหลังใกล้เคียงกัน คือ มีระดับการศึกษาเท่ากัน และมีอาชีพคล้ายคลึงกัน คือ ส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพด้านเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป นอกจากนั้นนักศึกษายังมาจากครอบครัวในชนบทเช่นเดียวกัน เช่นเดียวกับที่ อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์ (2529:บทคัดย่อ) ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการบริการด้านกิจการนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีปัญหา ด้านสุขภาพ ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านเพื่อนและการเข้าสังคม ฯลฯ อยู่ในระดับน้อยถึงปาน กลาง จึงสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ซึ่งมีพื้นฐานภูมิหลังใกล้เคียงกัน มักจะมี ปัญหาในด้านต่างๆ ในระดับที่ใกล้เคียงกันเช่นกัน

3.4 ปัญหาด้านการปรับตัวทางการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยาย โอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการปรับตัวทางการศึกษาอยู่ในระดับ ไม่เป็นปัญหา แต่ส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้านมีความลำบากในการพูดหน้าชั้นหรือแสดงออกอื่นๆ ชาติ

ความสามารถในการอ่านตำรา และไม่มีสมาธิในการเรียน ข้อค้นพบนี้อาจอธิบายได้ว่า เนื่องจากทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดจบการศึกษาในระดับชั้นปีที่ 6 มาเป็นเวลา 6 ปีขึ้นไป จึงเป็นไปได้ค่อนข้างมากที่นักศึกษาจะเกิดภาวะการลืมหนังสือ เนื่องจากได้ละทิ้งการศึกษามาเป็นเวลานานพอสมควร และอาจรวมถึงพื้นฐานการศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงทำให้นักศึกษาบางส่วนมีปัญหาด้านการปรับตัวทางการศึกษา ซึ่งการที่นักศึกษามีปัญหาด้านการปรับตัวทางการศึกษานี้ คล้ายคลึงกับงานวิจัยของสุภาพรพรหม โคตรจรัส (2524:บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตประสบปัญหามากที่สุดในด้านการปรับตัวทางการเรียน แม้ว่าปัญหาการปรับตัวทางการศึกษาของนักศึกษาทหารกองประจำการจะอยู่ในระดับไม่มีปัญหา แต่ถ้าเปรียบเทียบกับปัญหาด้านอื่น นับว่าปัญหานี้เป็นปัญหาสำหรับกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก

3.5 ปัญหาด้านหลักสูตรการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาด้านหลักสูตรการศึกษาอยู่ในระดับไม่มีปัญหา แต่สามารถลำดับส่วนที่เป็นปัญหาสำหรับกลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้ตามลำดับ ดังนี้คือ มีความรู้พื้นฐานไม่ดี ปัญหากลัวเรียนจบไม่มีงานทำ มีปัญหาในการตีความหมายที่ครูสอน จากข้อค้นพบนี้ พอลจะอธิบายได้ว่า มีความคล้ายคลึงกับปัญหาการปรับตัวทางการศึกษา คือ นักศึกษาทหารกองประจำการส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาเป็นเวลาเกินกว่า 6 ปีขึ้นไป จึงทำให้เกี่ยวโยงมาถึงปัญหามีความรู้พื้นฐานไม่ดี ทำให้นักศึกษาอาจมีปัญหาในการเข้าร่วมโครงการบ้าง สำหรับปัญหากลัวเรียนจบไม่มีงานทำ อาจอธิบายได้ว่า เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบันมีภาวะการว่างงานในประเทศค่อนข้างสูง การจ้างงานมีการแข่งขันกันมาก ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่เกิดปัญหากลัวเรียนจบไปไม่มีงานทำตามสภาวะของเศรษฐกิจปัจจุบัน

3.6 ปัญหาด้านการสอนและความสัมพันธ์กับครูประจำกลุ่ม

ในปัญหาด้านการสอนและความสัมพันธ์กับครูประจำกลุ่มนั้น จากการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับไม่มีปัญหา ตามความคิดเห็นของนักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ข้อนี้อาจอธิบายได้ว่านักศึกษานี้เป็นทหารกองประจำการซึ่งต้องกินนอนใช้ชีวิตอยู่ในหน่วยทหาร จึงมีความคุ้นเคยกับครูประจำกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่เป็นนายทหาร

อยู่ในหน่วยเดียวกัน แต่ในด้านตรงกันข้ามครูประจำกลุ่มที่เป็นนายทหารส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการศึกษาด้านครุศาสตร์ จึงอาจมีความรู้พื้นฐานในด้านทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เทคนิคการสอน ผู้ใหญ่น้อยกว่าผู้ที่จบการศึกษามาในด้านครุศาสตร์โดยตรง ดังผลการวิจัยในด้านสภาพการจัดโครงการซึ่งแสดงว่าครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่สอนตามคู่มือเรียน ซึ่งไม่ตรงตามหลักการทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และเทคนิควิธีการสอนผู้ใหญ่ดังที่บรรยายไว้ในวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้สอนจะต้องเป็นผู้กระตุ้นริเริ่มให้นักศึกษาเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ และค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ โสภกา ชูพิกุลชัย และคณะ (2520:4) และการศึกษาของ สติคแลนด์ (Stickland อ้างถึงใน วชิรา เพ็ญโรจน์ 2525:22-24) ที่ว่าอาจารย์มักละเลยความต้องการของผู้เรียน จึงมักพบปฏิกิริยาความไม่พอใจต่อระบบการสอนอยู่เสมอ

3.7 ปัญหาด้านเวลาในการศึกษาและสื่อต่างๆ

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านเวลาในการศึกษาอยู่ในระดับไม่ เป็นปัญหาถึงเป็นปัญหา เรียงตามลำดับดังนี้ คือ ไม่ค่อยมีเวลาคุุหนังสือ ไม่มีเวลามาพบกลุ่มตาม กำหนด และเวลาที่จัดพบกลุ่มน้อยเกินไป ข้อค้นพบนี้อาจอภิปรายได้ว่า นักศึกษาทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีภารกิจงานที่ต้องทำมาก บางครั้งต้องถูกส่งไปฝึก หรือออกภาคสนาม ทำให้นักศึกษา ไม่มีเวลามาพบกลุ่มตามกำหนด

ส่วนในด้านสื่อต่างๆ พบว่าที่มีปัญหามากที่สุด คือ เกี่ยวกับบทเรียนที่ออกอากาศทางวิทยุ นักศึกษามีปัญหาฟังบทเรียนทางวิทยุไม่ชัดเจน และฟังบทเรียนทางวิทยุไม่เข้าใจ ซึ่งเป็นผลมาจากระบบการออกอากาศ ซึ่งสถานีวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ยังไม่มีประสิทธิภาพ เพียงพอในการครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ และเกี่ยวกับความจำกัดของสื่อทางวิทยุที่นักศึกษาไม่มีโอกาสซักถามหรือย้อนมาฟังได้ใหม่

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการนำไปใช้

ในด้านเหตุผลที่ทำให้นักศึกษาตัดสินใจเข้าเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 38.3 อสากเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ร้อยละ 26.3 และอสากได้ความรู้ไปประกอบอาชีพ

ร้อยละ 26.3 เช่นเดียวกัน ทั้งนี้สามารถอภิปรายได้ว่านักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการเพราะเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าศึกษาในโครงการ รวมถึงการคาดหวังที่จะสามารถนำผลที่ได้รับไปใช้ในอนาคตด้วย โดยสามารถพิจารณาถึงข้อคำถามที่เกี่ยวกับความคาดหวังเมื่อสำเร็จการศึกษาและปลดประจำการแล้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า จะนำความรู้ที่ได้ไปสมัครงานตามหน่วยงานต่างๆ ถึงร้อยละ 77.3 รองลงมาคือ กลับไปประกอบอาชีพเดิม ร้อยละ 14.5 และสมัครเป็นทหารต่อ ร้อยละ 6.5 แสดงถึงว่านักศึกษาคาดหวังในการนำความรู้ และวุฒิการศึกษาที่จะได้จากโครงการไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพของคนในอนาคต ส่วนด้านประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับหลังจากเข้าศึกษาในโครงการขยายโอกาส ที่นักศึกษาเห็นผลได้ในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า พวกเขามีความรู้ในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 43 รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ร้อยละ 28.1 และเขียนอ่านได้เก่งขึ้น ร้อยละ 10.7 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากโครงการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

5. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาของนักศึกษาทหารกองประจำการ ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านส่วนตัว การจัดโครงการและการนำไปใช้ระหว่างนักศึกษาในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบสภาพ และปัญหาของนักศึกษาทหารกองประจำการ ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ระหว่างจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 สภาพส่วนตัว

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน จากจังหวัดลพบุรี สระบุรีและพระนครศรีอยุธยา มีสภาพส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านรายได้ ภูมิฐานะเดิม อาชีพเดิม และอายุ ในด้านรายได้ นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 34.6 จะมีรายได้เดือนละ 3,000 บาท ขึ้นไป รองลงมา มีรายได้ 2,001-2,500 บาทต่อเดือน อีกร้อยละ 15.1 และร้อยละ 14.6 มีรายได้เดือนละ 2,501-3,000 บาท ที่เหลือมีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน โดยนักศึกษาจะมี

รายชื่อได้แตกต่างกันตามอาชีพที่แตกต่างกัน

ส่วนสภาพส่วนตัวที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระยะเวลาที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และสถานที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยส่วนใหญ่จะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาเข้ามาเป็นระยะเวลา 6 ปีขึ้นไป

5.2 สภาพการจัดโครงการ

ในด้านการจัดโครงการจากผลการวิจัยพบว่านักศึกษากองประจำการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน จากจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อคำถาม ทั้งในด้านการรับฟังบทเรียนทางวิทยุ คู่มือเรียน การพบกลุ่ม ครูประจำกลุ่ม และการประเมินผลระหว่างภาคเรียน ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า นักศึกษากองประจำการในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา มีสภาพและปัญหาในด้านส่วนตัวการจัดโครงการและการนำไปใช้ไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่อาจอภิปรายได้ในประเด็นนี้คือในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา มีจำนวนนักศึกษากองประจำการในโครงการขยายโอกาสฯ แตกต่างกันไปมาก จึงทำให้สภาพการจัดโครงการในแต่ละจังหวัดแตกต่างกันไปตามจำนวนนักศึกษา จังหวัดที่มีจำนวนนักศึกษามากอาจมีข้อจำกัดในการจัดโครงการ เช่น ในด้านคู่มือเรียน อาจมีจำนวนไม่เพียงพอในการจัดให้นักศึกษาทุกคนทุกเล่ม รวมไปถึงเมื่อมีกลุ่มและครูประจำกลุ่มจำนวนมาก การควบคุมดูแลและนิเทศตรวจเยี่ยม จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด อาจทำไม่ได้ทั่วถึง จนทำให้เกิดความแตกต่างกันระหว่างจังหวัด

5.3 ปัญหาส่วนตัว

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาส่วนตัวของนักศึกษากองประจำการในโครงการขยายโอกาสฯ ในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา ซึ่งแยกเป็นด้านสุขภาพ การเงิน เพื่อน และการเข้าสังคม และการปรับตัวทางการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ักศึกษามีปัญหาส่วนตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเกือบทุกข้อคำถาม ยกเว้น ปัญหาไม่มีสมาชิกทางการเรียนและไม่มีเพื่อนสนิท ซึ่งเป็นปัญหาส่วนตัวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัญหาส่วนตัวอีก 2 ข้อคือ ค้นเคสกับเพื่อนยาก และขาดความสามารถในการอ่านตำรา เป็นเป็นปัญหาส่วนตัวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 ปัญหาการจัดโครงการ

ปัญหาการจัดโครงการแยกเป็น ด้านหลักสูตรการศึกษา การสอนและความสัมพันธ์กับครูประจำกลุ่ม เวลาในการศึกษาและสื่อต่างๆ จากการศึกษาพบว่านักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสฯ จากจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 8 ข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 9 ข้อ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ข้อ ข้อค้นพบนี้อาจอธิบายได้ว่า มีเหตุผลคล้ายคลึงกับสภาพการจัดโครงการ คือ ขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษาในแต่ละจังหวัดมีจำนวนน้อยแตกต่างกันมาก คือ ในจังหวัดลพบุรีมีจำนวน 2,510 คน จังหวัดสระบุรี จำนวน 534 คน และจังหวัดอยุธยา จำนวน 111 คน โดยที่บุคลากรที่รับผิดชอบงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการ ในแต่ละจังหวัดมีจำนวนใกล้เคียงกัน ทำให้ในจังหวัดที่มีจำนวนมาก อาจจะมีข้อบกพร่องในการจัดโครงการมากกว่าจังหวัดที่มีจำนวนนักศึกษาน้อย

5.5 การนำไปใช้

นักศึกษาทหารกองประจำการในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ข้อนี้อาจอธิบายได้ว่า เนื่องจากสภาพการจัดโครงการที่แตกต่างกัน ทำให้นักศึกษาได้รับการศึกษาข้อมูลต่างๆ ในด้านที่แตกต่างกัน ส่งผลให้นักศึกษามีเหตุผลและความคิดเห็นในการนำไปใช้แตกต่างกันด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการศึกษาสภาพและปัญหาของนักศึกษาทหารกองประจำการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา พบประเด็นปัญหาที่น่าสนใจและมีความสำคัญตามสภาพการจัดการศึกษาของโครงการฯ ที่อภิปรายข้างต้นนั้น สามารถเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานทั่วไปดังนี้

1. ในด้านปัญหาของนักศึกษาพบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการเงิน นักศึกษามีปัญหา

เรื่องการได้รับเงินเดือนน้อย และมีภาระด้านการเงินกับครอบครัว สำหรับปัญหาด้านการเงินนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดโครงการอบรมความรู้ให้กับนักศึกษาในช่วงเสาร์-อาทิตย์ เพื่อให้นักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมอบรมหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การจัดอบรมเลี้ยงปลา การเลี้ยงโคขุนสมัยใหม่ การปลูกพืชระยะสั้นต้นทุนต่ำ เป็นต้น รวมไปถึงการจัดอบรมความรู้พิเศษ เช่น การพิมพ์ดีด การขับรถยนต์ การฝึกทักษะต่างๆ เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องยนต์ ช่างวิทยุ เป็นต้น โดยจัดอบรมระยะสั้น เพื่อให้นักศึกษาสามารถมีความรู้ด้านวิชาชีพเพิ่มเติมสำหรับการประกอบอาชีพเสริมในอนาคต

2. ในด้านการจัดโครงการ จากสาเหตุที่ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มีพื้นความรู้ในด้านการศึกษานอกโรงเรียนมากนัก เนื่องจากเป็นนายทหาร จึงทำให้ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้อันใหญ่ จิตวิทยาการสอน และเทคนิควิธีการสอนผู้ใหญ่ จึงทำให้ครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนตามคู่มือเรียน โดยไม่ใช้วิธีการกระตุ้นชี้แนะให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง อันมีผลทำให้นักศึกษายังประสบปัญหาเช่น มีความลำบากในการพูดหน้าชั้นหรือการร่วมอภิปรายอื่นๆ กรณีนี้จึงควรจะมีการจัดอบรมเสริมความรู้ให้ครูประจำกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ในด้านเทคนิควิธีการสอนผู้ใหญ่ และจิตวิทยาการศึกษา รวมไปถึงด้านหลักสูตรต่างๆ ด้วย เพื่อครูประจำกลุ่มจะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นย้ำให้นักศึกษาสนใจในการใช้สื่อต่างๆที่มีอยู่ให้ครบถ้วนคือ กระตุ้น และส่งเสริมให้นักศึกษาให้ความสนใจในการฟังบทเรียนที่ออกอากาศทางวิทยุ อ่านคู่มือเรียนให้สม่ำเสมอ รวมถึงการมาพบกลุ่มทุกครั้ง สรุปได้ว่าครูประจำกลุ่มจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มากกว่าทำหน้าที่เป็นผู้สอน รวมทั้งต้องเป็นผู้กระตุ้นเร่งเร้าให้นักศึกษามีความตื่นตัว และให้ความสนใจกับการเรียน

3. ในด้านประสิทธิภาพของสื่อ จากการศึกษาวิจัยพบว่า สื่อโดยเฉพาะสื่อวิทยุกระจายเสียง ยังมีข้อบกพร่องบางประการ คือ รับฟังได้ไม่ชัดเจน รวมทั้งจัดเวลาออกอากาศเหมาะสมเป็นบางวิชา ทำให้นักศึกษาไม่รับฟัง ทั้งๆที่นักศึกษาจำนวนมากให้ความสนใจในการฟัง แต่เมื่อพบปัญหาเช่น รับฟังไม่ชัดเจน ทำให้นักศึกษาไม่อยากรับฟัง ปัญหานี้ไม่สามารถแก้ไขได้ในระยะสั้น ทั้งนี้เนื่องจากกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสถานีวิทยุกระจายเสียง ยังไม่สามารถสร้างเครือข่ายสถานีวิทยุครอบคลุมได้ทั่วประเทศ ดังนั้น จึงต้องหาแนวทางการแก้ปัญหา

ด้วยการที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดโครงการต้องจัดสื่อประเภทม้วนเทปบันทึกเสียงบทเรียนที่ออกอากาศทางวิทยุเหล่านี้ไว้ให้นักศึกษาได้ขอซีดีไปรับฟังได้ โดยอาจจัดไว้บริการตามหน่วยทหารที่จัดโครงการนี้ พร้อมกับคู่มือเรียนและหนังสืออ่านประกอบอื่นๆ

4. ด้านหลักสูตรการศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับกลัวเรียนจบไม่มีงานทำ ในด้านนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดบริการด้านข้อมูลแหล่งทำงานแก่นักศึกษา ติดประกาศรับสมัครงานต่างๆ และให้ความรู้เกี่ยวกับการสอบทั้งข้อเขียนและสัมภาษณ์ รวมทั้งจัดอบรมเสริมความรู้ด้านทักษะวิชาชีพต่างๆ ให้นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้เป็นความรู้พิเศษในการสมัครงานได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เนื่องจากนักศึกษาทหารกองประจำการบางส่วนมีปัญหาในด้านเวลาในการศึกษา จากการทำภารกิจที่ต้องปฏิบัติมาก ในกรณีนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับกรม คือ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรประสานงานกับ สทพ.กรป.กลาง ให้ขอความร่วมมือไปยังหน่วยทหารต่างๆ ที่มีทหารกองประจำการเข้าศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้เห็นความสำคัญในกิจกรรมการพบกลุ่มของนักศึกษาเพื่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

2. ในช่วงเวลาการพบกลุ่มนักศึกษาและครูประจำกลุ่ม ไม่ควรแต่งเครื่องแบบทหารมาร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม เนื่องจากทหารส่วนใหญ่มีกฎเกณฑ์และระเบียบวินัย ให้ความสำคัญกับยศตำแหน่งตามลำดับชั้นตามระเบียบ ดังนั้น เพื่อให้กิจกรรมกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาและครูประจำกลุ่มควรแต่งกายนอกเครื่องแบบ ซึ่งจะทำให้นักศึกษากล้าในการแสดงออกมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักศึกษา 3 เหล่าทัพ คือ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดโครงการระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งจะได้รับการทราบถึงสภาพปัญหาในหลายลักษณะ เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงโครงการ

2. ควรศึกษาถึงความต้องการของนักศึกษาในโครงการ เกี่ยวกับสภาพและการจัดโครงการ เพื่อนำไปปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น